


## Provtagningsanvisning ASAT, P- Instruktion - Hälsa- och sjukvård Region Gävleborg

<b>Titel:</b> Provtagningsanvisning ASAT, P-	<b>Dokumentkategori:</b> Instruktion	<b>Omfattning:</b> Hälsa- och sjukvård Region Gävleborg
<b>Dokumentägare:</b> Vårdenhetschef KKTM Norra Hälsingland	<b>Dokumentansvarig:</b> Kvalitetssamordnare KKL	<b>Beslutsinstans:</b> Vårdenhetschef KKTM Norra Hälsingland
<b>Diarienummer:</b> Ej tillämpligt		<b>Datum för översyn:</b> Se giltigt t.o.m.

## P - ASAT

Remiss	Beställning via Cosmic eller LabPortalen. Sökväg Cosmic: Kemi → Mage/tarm. Alt. hittas via sökfunktionen.  Reservrutin: Pappersremiss (Remiss 1 Bassortiment, Laboriemedicin Region Gävleborg)																					
Provtagning	5 mL Li-Heparin, gelrör, mintgrön propp. Minsta blodmängd 0,5 mL (150 µL plasma)   Kan tas kapillärt.																					
Förvaring/transport	Centrifugera provet inom 4 timmar från provtagningen.  Centrifugerat prov hållbart: 4 dygn i rumstemperatur 7 dygn i kyl  Vid längre tids förvaring hålls provet av och fryses i -20°C. Frysta prover skickas fryst.																					
Analyserande laboratorium	Enheten för Klinisk kemi och transfusionsmedicin i Gävle, Hudiksvall och Bollnäs.																					
Referensintervall	<table border="0"> <tr> <td>&lt; 6 mån</td> <td>&lt; 1,40</td> <td>µkat/L</td> </tr> <tr> <td>6 mån–1 år</td> <td>&lt; 1,10</td> <td>µkat/L</td> </tr> <tr> <td>1–4 år</td> <td>&lt; 0,93</td> <td>µkat/L</td> </tr> <tr> <td>5–8 år</td> <td>&lt; 0,80</td> <td>µkat/L</td> </tr> <tr> <td>9-17 år</td> <td>&lt; 0,72</td> <td>µkat/L</td> </tr> <tr> <td>K ≥ 18 år</td> <td>&lt; 0,60</td> <td>µkat/L</td> </tr> <tr> <td>M ≥ 18 år</td> <td>&lt; 0,75</td> <td>µkat/L</td> </tr> </table>	< 6 mån	< 1,40	µkat/L	6 mån–1 år	< 1,10	µkat/L	1–4 år	< 0,93	µkat/L	5–8 år	< 0,80	µkat/L	9-17 år	< 0,72	µkat/L	K ≥ 18 år	< 0,60	µkat/L	M ≥ 18 år	< 0,75	µkat/L
< 6 mån	< 1,40	µkat/L																				
6 mån–1 år	< 1,10	µkat/L																				
1–4 år	< 0,93	µkat/L																				
5–8 år	< 0,80	µkat/L																				
9-17 år	< 0,72	µkat/L																				
K ≥ 18 år	< 0,60	µkat/L																				
M ≥ 18 år	< 0,75	µkat/L																				
Svarstid	Dagligen																					
Ackrediterad	Ja																					
Efterbeställning	Kan i undantagsfall efterbeställas inom 4 timmar																					
Patientinformation	Ej tillämpligt																					
Biobanksprov	Nej																					

Kommentarer/övrig upplysning	Hemolys kan ge felaktigt värde
Medicinsk bakgrund/indikation	<p><b>Indikation:</b> Vid kronisk leversjukdom kan utredning kompletteras med ASAT.</p> <p>ASAT, Asparat-aminotransferas, är ett enzym som katalyserar överförandet av en aminogrupp från asparaginsyra till *-ketoglutarsyra. Detta enzym förekommer i alla celler och är av stor betydelse i den intermediära metabolismen. Störst aktivitet av ASAT har påvisats i hjärta, lever och skelettmuskulatur och i erythrocyter. I levern finns ASAT, dels i mitokondrier, dels i cytoplasman. Vid cellskador i lever, hjärta eller i andra muskler svämjar ASAT ut i cirkulationen och plasma-ASAT-nivåerna stiger. ASAT har en halveringstid på cirka 12 timmar.</p> <p>Vid hjärtmuskelskada, t.ex. hjärtinfarkt, stiger ASAT-aktiviteten i plasma och stegring kan vanligtvis påvisas efter 6–12 timmar efter koronarkärlsocklusion. Maximnivån i plasma uppnås efter 1–2 dygn och nivån återgår till utgångsvärdet inom 4–7 dygn. Maximnivån i plasma är relaterad till mängden skadad cellmassa. Numera används andra mer specifika hjärtmarkörer.</p> <p>ASAT/trombocyt kvot (sk. APRI-score) kan användas för bedömning av fibros och cirrhos hos patienter med kronisk leverskada. ALAT har högre specificitet för leverskada och en längre halveringstid i plasma än ASAT.</p> <p>ASAT-nivåerna i plasma kan även stegras i samband med levercellsskador, t.ex. i samband med virushepatiter, toxiska skador eller leverhypoxi sekundärt till hjärtsvikt, samt kraftigt muskelarbete och hemolys. Vid storkonsumtion av alkohol då ASAT ofta är högre än ALAT, särskilt vid kronisk leverskada, till exempel fibros och cirrhos. Vid fettlever och leverfibros är oftast normal eller i övre delen av referensintervallet.</p>

## Kommunikation och implementering

Dokumentet finns publicerat på samlad sida för provtagningsanvisningar på Samverkanswebben ([Provtagningsanvisningar - Region Gävleborg](#)).

Vid innehållsmässiga ändringar utses också kvalitetssamordnare inom hälso- och sjukvården som extra uppföljare för dokumentet och ansvarar för att uppdateringarna kommuniceras inom berörda verksamhetsområden.

## Medverkande och granskare

Dokumentet är framtaget i samarbete med och granskat av metodansvarig och medicinskt ansvarig för metoden.

## Senaste revideringar

Datum	Revisionsnr	Ändring
2026-04-29	1	Nytt dokument anpassat utifrån uppdaterad dokumentstyrning, ersätter dok 09-63925 som arkiveras. Mindre redaktionella ändringar utan påverkan på innehåll.